

2023/2114(INI)

27.10.2023

JELENTÉSTERVEZET

az uniós integráció elmélyítéséről a jövőbeli bővítésre tekintettel
(2023/2114(INI))

Jogi Bizottság
Alkotmányügyi Bizottság

(Közös bizottsági ülésekkel lefolytatott eljárás – az eljárási szabályzat 58.
cikke)

Előadó: Petras Auštrevičius, Pedro Silva Pereira

PR_INI

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az uniós integráció elmélyítéséről a jövőbeli bővítésre tekintettel (2023/2114(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSZ),
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ),
 - tekintettel az Európai Unió működésének a Lisszaboni Szerződésben rejlő potenciál kihasználása révén történő javításáról szóló, 2017. február 16-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel a Szerződés felülvizsgálatára irányuló konvent létrehozására irányuló felhívásról szóló, 2022. június 9-i állásfoglalására²,
 - tekintettel az Európai Tanács 2022. június 23–24-i és 2023. június 29–30-i üléseinek következtetéseire,
 - tekintettel a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, az új uniós bővítési stratégiára vonatkozó, 2022. november 23-i ajánlására³,
 - tekintettel a 2020. évi csúcstalálkozót követően a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó, 2020. június 19-i ajánlására⁴,
 - tekintettel az uniós szerződésekben foglalt áthidaló klauzulák végrehajtásáról szóló, 2023. július 11-i állásfoglalására⁵,
 - tekintettel eljárási szabályzata 59. cikkére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság és az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére (A9-0000/2023),
- A. mivel az EU-hoz jelenleg csatlakozni kívánó tíz ország közül nyolc rendelkezik tagjelölt státusszal, közül néhány már sok éve; mivel ezek a tagjelölt országok a csatlakozási folyamat és a tárgyalások különböző szakaszaiban vannak; mivel a nyugat-balkáni országok évtizedek óta kinyilvánították az EU-hoz való csatlakozás iránti elkötelezettségüket; mivel a közelmúltban Ukrajna és a Moldovai Köztársaság is megkapta a tagjelölt státuszt;
- B. mivel Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja új geostratégiai jelentéssel ruházta

¹ HL C 252., 2018.7.18., 215. o.

² HL C 493., 2022.12.27., 130. o.

³ HL C 167., 2023.5.11., 105. o.

⁴ HL C 362., 2021.9.8., 129. o.

⁵ Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0269.

fel az Európai Unió bővítését; mivel a bővítés a jövőbe történő stratégiai geopolitikai befektetés, amely a megfelelő feltételek teljesülése esetén kölcsönösen előnyös lehet mind a meglévő, mind a jövőbeli tagállamok számára;

- C. mivel az EU-hoz való csatlakozásnak minden esetben érdemeken alapuló eljárásnak kell lennie, amelynek során minden kérelmezőt a csatlakozási kritériumok teljesítése során tanúsított saját érdemei alapján kell értékelni, különösen az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság teljes körű tiszteletben tartásának biztosítása tekintetében; mivel a lehető leggyorsabban pozitív eredményekre kell törekedni, elkerülve ugyanakkor a gyorsított eljárásokat vagy a kontraproduktív rögzített határidőket;
- D. mivel az Unió bővítésének és elmélyítésének párhuzamos folyamatai kéz a kézben járnak;
- E. mivel a tagjelölt országoknak a közös kül- és biztonságpolitikához való igazodás révén bizonyítaniuk kell az EU alapvető értékei mellett való elköteleződésüket is;
- F. mivel az EU-nak jelentősen fokoznia kell a csatlakozó országokban az alapvető reformokhoz, a kétoldalú viták rendezéséhez és a regionális gazdasági integrációhoz nyújtott, feltételekhez szabott technikai és pénzügyi támogatását;
- G. mivel az Európai Parlament szerepét a bővítési folyamat egészében meg kell erősíteni;
- H. mivel a jelenlegi intézményi keretek között az EU-nak már most is jelentős kihívásokkal kell szembenéznie a válságkezelés és a stratégiai döntéshozatal terén; mivel egyértelmű, hogy az uniós intézményeket és döntéshozatali mechanizmusokat nem egy olyan Unió számára alakították ki, amely akár 37 tagállamból is állhat; mivel a következő bővítés előtt jelentős reformokra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az EU képes legyen befogadni az új tagokat, és előmozdítsa azok sikeres integrációját; mivel ez jelentős változásokat jelent az EU intézményi keretrendszerében, beleértve a döntéshozatali eljárásokat és a differenciált integrációs megoldások esetleges bevezetését; mivel ennek elérése érdekében az EU-nak teljes mértékben ki kell használnia a Lisszaboni Szerződés által biztosított rugalmasságot, és fontolóra kell vennie a Szerződés – többek között a csatlakozási szerződések által bevezetett kiigazítások révén történő – megváltoztatásának lehetőségét;
- I. mivel az Unió hitelessége és arra való képessége, hogy időben és hatékonyan cselekedjen, a hatékony döntéshozataltól függ, ami még inkább igaz egy 30 vagy több tagállamból álló kibővített EU-ban; mivel az időszerű és összehangolt belső és külső fellépéshez vezető hatékony döntéshozatal létfontosságú az EU érdekeinek és globális geopolitikai vezető szerepének védelme szempontjából; mivel az EU irányítási struktúráinak az egyszerűsített döntéshozatali eljárásokkal történő megreformálását a folyamatban lévő csatlakozási tárgyalásokkal párhuzamosan kell megvitatni és elfogadni;
- J. mivel a következő bővítéssel párhuzamosan meg kell erősíteni az EU alapelveinek és értékeinek, valamint a közösségi vívmányoknak való megfelelést biztosító mechanizmust is;
- K. mivel a bővítés az EU pénzügyi fenntarthatósága szempontjából is jelentős kihívást

jelent, különösen a kohéziós és a mezőgazdasági politikák tekintetében; mivel az EU bővítésének lehetővé tétele érdekében jelentősen meg kell erősíteni a jelenlegi és a következő többéves pénzügyi kereteket; mivel ezt a pénzügyi alapot a bővítés előtt biztosítani kell;

- L. mivel Ukrajna újjáépítése és háború utáni helyreállítása további kihívást jelent, amelyet a nemzetközi erőfeszítések tágabb összefüggésében kell kezelni;

A bővítés stratégiai dimenziójáról

1. üdvözli, hogy oly sok ország fejezi ki érdeklődését és politikai akaratát az EU-hoz való csatlakozás iránt, és elismeri a tagjelölt országok által a tagság követelményeinek teljesítése érdekében tett komoly erőfeszítéseket;
2. úgy véli, hogy a bővítés az EU számára kiemelt stratégiai jelentőségű, ami még inkább igaz az Ukrajna elleni orosz agresszív háború fényében; hangsúlyozza, hogy a megerősített bővítési politika az EU rendelkezésére álló legerősebb geopolitikai eszközzé vált; rámutat arra, hogy a bővítés a békébe, a biztonságba és a jólétbe való stratégiai befektetés, valamint a demokrácia és az európai értékek hajtóereje a kontinensen;

A csatlakozási eljárásokról és az Európai Parlament szerepéről

3. elismeri, hogy az EU történelmi kihívással néz szembe a nyugat-balkáni országokkal, valamint Ukrajnával és a Moldovai Köztársasággal szembeni kötelezettségvállalásainak teljesítése terén;
4. hangsúlyozza, hogy az EU-hoz való csatlakozásnak minden esetben érdemeken alapuló eljárásnak kell lennie, és minden kérelmezőt a csatlakozási kritériumok teljesítése, valamint az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság teljes körű tiszteletben tartásának biztosítása során tanúsított saját érdemei alapján kell értékelni; hangsúlyozza, hogy bár törekedni kell a pozitív eredmények lehető leggyorsabban történő elérésére, a tagság tekintetében el kell kerülni a gyorsított eljárásokat, illetve a rögzített határidőket; hangsúlyozza, hogy az alapvető értékek esetében nincsenek rövidebb utak; rámutat arra, hogy a közös kül- és biztonságpolitikával való összehangolás egyben az EU alapelveihez való teljes körű ragaszkodás bizonyítása és a fenntartható jövőbeli tagság fontos mutatója is;
5. felszólít a tagjelölt országok reformjainak és előrehaladásának szigorú nyomon követésére; sürgeti különösen egy konkrét és tényleges ellenőrzési mechanizmus létrehozását az Unió alapvető értékeinek és pénzügyi érdekeinek a csatlakozási eljárásokkal összefüggésben történő védelme érdekében; e tekintetben megismétli azon felhívását, hogy a tagjelölt országokat is bevonják az uniós jogállamisági mechanizmusba és éves jelentéstételbe, automatikusan aktiválva az előcsatlakozási együttműködési és ellenőrzési mechanizmusokat;
6. úgy véli, hogy az EU bővítési politikájának erőteljesebb parlamenti felügyeletére van szükség; kitart amellett, hogy a Parlament szerepét a teljes csatlakozási folyamat során meg kell erősíteni, beleértve annak lehetővé tételét is, hogy a Parlament teljes mértékben ellenőrizze a tagjelölt országok által a szakpolitikai területeken elért

eredményeket; hangsúlyozza, hogy ösztönözni kell az Európai Parlament és a tagjelölt országok nemzeti parlamentjei közötti rendszeres párbeszédet és együttműködést;

7. úgy véli, hogy a nagyobb Unió jelentette kihívás megerősített bővítési politikát igényel, amely egyértelmű, fokozatos utat határoz meg az uniós tagság felé, beleértve a közös politikákba való fokozatos integrációt is; megjegyzi, hogy ezt az utat fokozott technikai és feltételhez kötött pénzügyi támogatásnak kell kísérsnie, különös tekintettel a 23., 24., 30. és 31. tárgyalási fejezet szerinti jogszabályok végrehajtására és érvényesítésére; felkéri a Bizottságot, hogy nyújtson be részletes javaslatokat a fokozatos csatlakozási módszertanról; hangsúlyozza, hogy a tagjelölt országok kiválasztott szakpolitikai területekre való fokozatos integrálása semmiképpen sem alternatívája a teljes jogú tagságnak;

Az uniós intézményi és pénzügyi reformokról

8. hangsúlyozza, hogy a jó kormányzás, a funkcionalitás és a fenntarthatóság előmozdítása érdekében európai intézményi és pénzügyi reformokra van szükség, hogy az EU képes legyen befogadni az új tagokat, és előmozdítsa azok sikeres integrációját;
9. rámutat, hogy az európai intézményi reformoknak magukban kell foglalniuk a döntéshozatali eljárások egyszerűsítését, el kell távolodniuk az egyhangú szavazástól, és azt minősített többségi szavazásra vonatkozó rendelkezésekkel kell felváltaniuk olyan területeken, mint a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság védelme, a szankciók és a vonatkozó külpolitikai döntések;
10. kéri, hogy a következő bővítést megelőzően erősítsék meg a jogállamiságot és az EU alapvető elveit és értékeit védő mechanizmust, valamint a megfelelés biztosítására szolgáló ellenőrzési kapacitást;
11. úgy véli, hogy a differenciált integráció a hatékony és elmélyített, kibővített EU-ra vonatkozó megoldás része; hangsúlyozza azonban, hogy az EUSZ 2. cikkében meghatározott uniós értékek tiszteletben tartása nem képezheti eltérés vagy kívülmaradás tárgyát; úgy véli továbbá, hogy a közös európai alap tág területét mindig biztosítani kell, olyan területekre kiterjedően, mint a vámunió, az egységes piac és annak négy szabadsága, az alapvető szociális vívmányok, valamint a mezőgazdasági, a verseny- és a kereskedelempolitika; megjegyzi, hogy e közös alapon túl az európai integrációt előmozdítani kívánó tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ezt megtegyék; hangsúlyozza, hogy egy ilyen differenciált integrációs rendszer keretében, miközben valamennyi tagállam részt venne a közös alappal kapcsolatos kérdésekben hozott döntésekben, csak azok a tagállamok vennének részt az érintett döntésekben, amelyek hajlandóak részt venni az elmélyített integráció területein; megjegyzi, hogy a differenciált integráció differenciált pénzügyi megállapodásokkal is jár;
12. felszólít a Lisszaboni Szerződésben előírt rugalmasság teljes körű kihasználására, mielőtt a Szerződések esetleges felülvizsgálatával összefüggésben mélyrehatóbb reformra kerülne sor; emlékeztet arra, hogy a jelenlegi uniós jogi keret már több rugalmassági megoldást is lehetővé tesz, ideértve például az áthidaló klauzulákat, a megerősített együttműködést, az állandó strukturált együttműködést (PESCO) és a kívülmaradási mechanizmusokat, amint azt a schengeni térség és az euróövezet tapasztalatai egyértelműen mutatják; emlékeztet arra, hogy a csatlakozási eljárások

keretében tárgyalásokat lehetne folytatni a fokozatos bevezetési megoldásokról, az átmeneti eltérésekről és az átmeneti időszakokról; rámutat arra, hogy e rugalmassági mechanizmusok alkalmazása nem akadályozhatja meg a szerződések felülvizsgálatáról folytatott konstruktív megbeszéléseket, amint azt a Parlament javasolja;

13. megjegyzi, hogy a bővítést megelőző intézményi reformoknak foglalkozniuk kell a bővítés parlamenti összetételre gyakorolt hatásaival is; emlékeztet arra, hogy az Európai Parlament már most is a világ egyik legnagyobb parlamentje, és hangsúlyozza, hogy mérettől függetlenül minden esetben működőképesnek kell maradnia; rámutat azonban arra, hogy a megfelelő demokratikus reprezentativitás biztosítása érdekében a Parlament méretének észszerű növelése nem zárható ki; ragaszkodik egy új, állandó matematikai képleten alapuló mandátumelosztási rendszerhez;
 14. rámutat arra, hogy a bővítésre tekintettel felül kell vizsgálni a Tanács működését, különösen az Európai Unió Tanácsának soros elnökségeinek rendszerét; megállapítja, hogy a minősített többségi szavazásra vonatkozó küszöbértékek kiszámítását szintén felül kell vizsgálni;
 15. megjegyzi, hogy a Bizottság összetételének figyelembe kell vennie a bővítést, és e tekintetben emlékeztet a Lisszaboni Szerződésben előírt rugalmasságra;
 16. hangsúlyozza, hogy a bővítés jelentős pénzügyi kihívást jelent az EU számára, különösen a kohéziós és mezőgazdasági politikák tekintetében; rámutat arra, hogy ez a kihívás nem teljesíthető megnövelt uniós költségvetés és elegendő saját forrás nélkül; megjegyzi, hogy ez növeli az uniós finanszírozás iránti növekvő igényt a pénzügyi stabilitás, az egészségügy, az energia, a dekarbonizáció, a digitális átállás, a kutatás, a védelem és a biztonság terén; hangsúlyozza, hogy az ilyen pénzügyi reformokat a folyamatban lévő csatlakozási tárgyalásokkal párhuzamosan kell megvitatni, és azokat a bővítés előtt el kell fogadni; fenntartja azon álláspontját, hogy a jelenlegi és a jövőbeli többéves pénzügyi kereteket jelentősen meg kell erősíteni az EU bővítésének lehetővé tétele érdekében, és hogy ezt a pénzügyi alapot a bővítés előtt kell biztosítani;
 17. kiemeli, hogy Ukrajna újjáépítése és háború utáni helyreállítása további pénzügyi kihívást jelent, amelyet a nemzetközi erőfeszítések tágabb összefüggésében kell kezelni;
 18. üdvözli a Bizottság bővítést megelőző politikáival és a finanszírozás felülvizsgálatával kapcsolatos munkáját, és kéri a bővítés következményeinek alapos hatásvizsgálatát;
- o
- o o
19. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint a csatlakozó országok kormányainak és parlamentjeinek.